

(1)

श्रीगणेशाय नमः ॥ १ ॥ कर्णशैल्या विप्रैः सिगति देखोनि कांपिन लेखुपति आखुला ल्या नगराप्र
 ति जाते जाले सतर १ म्हणति पांडव हे निश्चिनि कोरविजो उली आपकीति जको धतराष्ट्रा
 विरिति कपट मुर्ति पाशात्मा २ श्रीभंसं उविली सवृति तोहिनां शालाकु संगति ऐसिचाकीतां
 नानां युक्ती गेलानृपति स्वस्तानां ३ खांडली संशामा विगति आनंद ल्या रूपाच्या पंक्ती श्रीमां
 र्जनद्रौपदिसति धर्मनकुळ सहदेव ४ चालीले माते व्यादत्रिनां पातले भागवशाळा गंगे
 म्हणति माते एक वचना श्रीक्षा अर्जुन वला ५ कांतिबाले न देखोन वांडुनि श्रीक्षा आवधे
 जाण अक्षरं शुभकल्याण आसा तुमते पुत्रदे ६ अके निरुधीरीर बाले वचन पार्थेद्रौपदक
 न्याजिंकीली जाणें दपदि आणि अर्जुन वधुवर अक्षरं ७ पार्थ म्हणें न घेउ ऐसं प्राप्त झणेंस
 कळा सरिसें मातु वचनि विशेषं प्रमाण आसा समर्थ ८ धर्म लोणें एक भावो होइ लते ज्ञाने
 विपाहावे येथें पातल्या वासुदेव सर्वसंशय खंडले ९ शुकुकीयां करितां सेवाद गोष्टी तवें लप
 उनि जनांच्या दृष्टी लल्लवळी मद्रज गजेवि आले मेदि आदरें १० पीतुभा गिनि देखे निपृथा
 लल्लचरणे विलामांथा तैसें चजेष्टबंधु सुता परमप्रीति वंदिलें ११ श्रीमार्जुनिमाद्रिकुमरिं नम

आ०

2

स्कारिला असुरवैरि क्षमांलीगनदेउनिहारि येकासनिवैसविले १२ धर्ममहोणंरुषीकेश सां
 गोशाहासिंहदुयूकेश तेमजकाउकेदिशेष तुवांकाहिनवदावे १३ लसुशांतविष्टुते पुत्रासहि
 तभोगिलेच्यर्थ हान्यंफळदुर्जनाने ठेविलेआसपुटारि १४ आसामगबोलांमनोगत आतां
 नांवेकआसागुप्त आसेबोलांनिअनंत जातेजालेसिबीरांते १५ याचरिहोतांअस्तमान
 मिक्षेंसिगेलेपाचहिजुण माधुकरिआणिलेआनंत तेमात्रुहास्तेवोपिले १६ कांनिमहोणंराज
 तनये आन्नस्यहास्तीधेवोमार्य मीसांगेनरितियं वोभागुनिदेइंशं १७ तुसेंमासेंअतिथिचें
 विभागुकादुनिसाचें पाविउरल्यांआन्नाने मागइरनिमवि १८ सामाजिअर्थदेइंमीमांते
 अर्धवोपियाचौघांते चतुरग्रहसामिणिते नलगंवांडुसांगणे १९ हेपरिसोनिराजबाळां
 अनंदभरितगुणवेल्हाका आन्नवांडुनिसकळा आपुलीयांखुहास्ते २० पंतीसारोनिसुरच
 भोजन राय्याघातेलेलसाजन राय्यासनिस्वचतिवचने राजहेरिअकीले २१ संग्रामांच्या
 कडेविकडिं शत्रुवधावेआगप्रौदिं हुसंकल्पसवाते २२ राक्ततिआणिंदष्ट
 युद्ध अकतहोतेदेउनिकान कदणजातिकवणवणे जाणावयासाक्षेपे २३ उदयाशातला

४०
४२

१

28

दिनकर वार्तिकधृताचारहेर घेउनियां राजकुमर रायापांसिं पातला २४ तवंतो उद्योगें
 विहळ विति विधें विजळजळ नेत्रिसां डिति अश्रुजाळ दुःखें करिरुदन २५ म्हणें कुमरामाजि
 कुमरि पडली कवणाच्या गाकरि ब्राह्मणवेशाकी वाक्षेवि सुधुजातिनेणवें २६ मासे कंगीवि
 पदकमाळा लुटोनि जगाच्या पांयातळा पडोनि पादमृतिकामळा सेविति जाली वारतसे २७
 कीरलदिपीका जखं उरलजोति सुशकेंधरुनिने लीदेंति अमृतकुंभी काजा वरिति सडपोनिने
 लीवायसें २८ तेविदपदाचि आत्मजा प्राप्त जालीयाचं वदीजा याहुनि जघन्यलाजा कोणसां
 गामअप्रति २९ सुपाळकन्ये तैसी सुक ततार प्रसंबो ललितलोक हें देखोनि मांतें दुःख मर
 रणा दुल्पनजवारे ३० कुमर म्हणें अकाराय दुःखीत भावना नारी हृदया शोधकरितां क्षेत्रि
 या माजि प्रचंडिसताति ३१ निसर्गोद्गाभाजने घसार्जीने वकूासने ब्रंहाउजाळी लजा
 भीमानें सर्वाहृदरंध्रउकते ३२ युध्यावेगळी आनगोष्टी आसी प्रहर निषीचापेहिं परिसि
 लीनां हि साचि वारपुविं शक्रहिदृष्टी त्रुणप्राये ३३ तथा सर्वे धजननि दृपदिला गति तयेचा
 चरणिं आनुमानें पडुपलीं काति देविनेणवें ३४ होति न होति नेणतां पांउवध्रममासिया
 विता तुम्हीचा तुर्यसमुद्रताता शोधकरा पुढारें ३५ दृपद म्हणें खारवाजो हरिं सुक्तजाले कवणेंपरि

आ०

3

मागेबोलीलेरुषेस्वरिं तेंसखरोटंआमुते ३६ पांचाळप्रेरिपुरोहित तोहिनिवेदि दंडवत म प्र०
एंनरनायकायशार्थ मजरुछाऐसिति ३७ कुळसिळनांमगोत्र वंशप्रगारावयापवित्र तेंके ३८
राजयाचेंश्रोत्र आनंदजकेनिवतिल ३९ धर्मकरुनिब्राह्मणपुजा म्हणेंआदरेपरिसिज्जिदि
जा समाधानपावोनिराजा तैसेआपणदावावे ३९ जेश्ठीजेतुसेनिजिवें तेंविघडविलेंआ
सेदेवें ऐसेंजाणोनिमनोभावे मोरुसावकरावा ४० लक्षभेदकरावापणि तुम्हीवचनेने
मिलेंवचनिं तोजरिभेदलाब्राह्मणि तरिदुश्चितकरसे ४१ सेत्रियाहोनिब्राह्मणश्रेष्ठ हंत
वंजाणतसांप्रगट राजाहुदुमानिकृष्ट तेंकामर्थसागण ४२ तुळावेगळेनाहिआम्ही
ऐसेंजाणपांअतर्थाभिं आतांशैसैयाचाप मि त्रमोनेकोनेंद्रा ४३ लक्षभेदुनिमहांपणी
वीभांडिसेत्रियाच्याश्रेणिं हेपुरुषाचिआवाटकरणिं केविगळेआणीकां ४४ कलेशैल्याचि
पावि आणिककोणदेखतांएशी आसेवाटनबोलेगोशी ब्राह्मणतुसेकनार्थि ४५ परिसो
नपुरोहितांविचनेने दपदेंधाडिलेंअमंत्रणें सचेंविप्रेरिपंचायानें पांचाजणांपाचारुं ४६ रथवे
उनिदृष्टशुम्न येजनिकेलेधर्मागमने राजापाहाइछीमने पांचाजणांपाचारुं ४७ कांतिदप
दियकरथि पांचरहवरिपांचमुति छत्रचामेरंगजपदाति वाधेगजरेआणिली ४८ आनेकव

2

30

लोमानेकवृत्ति जीवनेपायेचिनेनिरुति नीतुकीमांडुनिवेविलीपुटति जातिपरिक्षेकारणे १०
 नगरद्वारापासुनिप्रगट जवंवरि पावेमद्रपीठ तचंवरिआयोड्रुआचाटे रविलीनानावृती १०
 कोठेनघालुनिदृष्टी नावेकरास्त्रभारनिकटि उभेराहानियांहातिमुष्टी सतेजकिंआस्तज ११
 मद्रासनिपातलेसहजसुखासनिधमराज राविंभसेठेलेआनुज निजमयादिआपुलीया १२
 मयविस्मयनाहिपोरि दृपदनयेसंपदादृष्टी सवपुत्रंसिकरिगोष्टी राजेहोतिनिधरि १३ पु
 टांयेउनिदृपदपुली मस्तकेवेविलापुथुचमकराणि परमआदरेकवकुनि अतःपुरिप्रवेशे १४
 बैसकौउनिकनकासनि दीव्यवस्त्रेहेसांभरणि पुजिलीजैसिदिव्यांगनि प्राणप्रीयेसिवांवि १५
 पांडपाहेयससेनु तवंउगवलेपंचमानु द्वानेजाह्लादलेमनु म्हणेहेंआवतारदेवांचे १६
 स्थसुरमानुक्कपुत्रबंधु इष्टमित्रसखेदेसाधु प्रतिपाचारुनिदृपदु येकपंक्तीसोजना १७
 जांबुनंदाचंपरियेक रत्नदाटियासुतेजाक सुवर्णआजणियांसुतेजाक जडितसाहियाजळप
 ने १८ हेमगणवयावरितबके साविरिरनांचेदिपक शुद्धजळनियांहास्तके अमृतानेअपीली १९
 लेहपद्योपखाद्य मक्षमोजअनेकविध धृतसारंदुग्धसारेआगाध आरोगयासारिल्यां २०

७१०

हास्तेशाकीलेसुगंधजिवने सुगंधकुरिपुण आपुनियान्वंदनसुमने पुष्पमाळासुदत्तां ६१ प्र०
 चकलाजनेकरुनिदुरि परिधानकरविलेपीतांवरि सुगुदकुं उलेकदिलुत्रि शृंगारिलेपांचवि ६२
 प्रार्थुनिबोलेमगपांत्याक कवणजातिकवणकु कवणदेशकवणस्थक तंप्राजकबोलां
 वं ६३ आतांप्रतरणानकीजे यथार्थतंविजातुवादिजे कुटुंबामाजिलेखीजे रंकरेकधरिवे ६४
 निशिनंआछादिलासुर्यो तोतंववरिलोपसमयो मवंवरिप्रभातेचावायो पुढेनकीजेआरुणा
 तं ६५ तुम्हीलोपिलीछत्रिमगोष्टी परिलक्षणपगटसांगनिदृष्टी आतांछपाकरुनिरोटि आ ३
 परांमाजिमैकवा ६६ हांसोनिबोलेयुधाचार वंडुनपाचाजष्टकुमर धर्मराजामिनिधार
 राजेश्वराजाणपां ६७ हासिमसेनधाकुर वयुजेपिकेलाहेउंबवधु चकमारुनिमयाचाकंद
 यकचक्रिंछेदिला ६८ तीजाअर्जुनमहाविरु जाधनुधरीदिक्षागुरु सागविभीभकारघुवि
 रु चौथाहागुणांत्वा ६९ आवण्यादिपिचिंमाणिके चातुर्यनेजंआमोलीके तेंहमात्रीपिपका
 कके नकुचंआणिंसहदेवं ७० छष्टछपाविदुरयेले मुक्तकेलेहताशने तुम्हांसुस्वराच्यापुण्ये
 पायेतुमचंदेखीलें ७१ आम्हीपांचजताधराउदरि कोनिमानंहेनिधीरि जन्मलोमृणांनिहाकाचवरि

(५)

प्र० २
६१
६२

६४

३

44

दुःखसमुद्रानिमग्न ७२ ऐसें ऐकतां विसकळी जयजयकारें पीरिलीराळी दृषदाये
 वंदुनिमोळी खेवांकवळीमिसळले ७३ अकीं गुनिपांडवातें मुखेनिदिधतराष्ट्रातें म्हणों
 निनिमित्तजालेंमातें कार्यतुमचेंसाधावें ७४ धृष्टद्युम्नचढलाक्रोधा म्हणेंमिपात्रारिनयु
 ध्या कौरवाचियासिरछेदा मियेकलाकरिन ७५ धतराष्ट्रनिवदिनरणिं धर्मस्थापेराज्यास न
 नि कारेंसौधवआणिराकुनि येमसदुनां वसविन ७६ प्रतिकुळजालीयांभीषद्रोण तेहि
 रणिंपावतिमरण आताखस्थकरुनिमनें सेवावेळेंसजहाति ७७ दृषदहणेंआगाकुमरा करणी
 करुनिदारखविज्वतुरा व्यर्थबोलाचापसार ७८ पांडवजाउलेज्यामाते
 तेंगेंदृषदाआलादबहुत त्रैलोक्येंसिआतुरना ७९ बुणतुल्यलक्षेनां १० रायेंफोडिलीमांडा
 रें द्रव्येंवाडिलीआपारें उभविल्पांतोरणेंमखरें ध्वजापताकामंडिले १० राजाहणेंधर्मराजातें
 उभयेपक्षिंश्रेष्ठकुतुंतें आतांद्रोपदिआपुल्याहातें अर्जुनातेंसमर्पि ११ धर्मम्हणेंहाविचार रह
 स्यबोलतांआतिआपार पांचाकीतेंमत्तारि पांचहिजणआम्ही १२ आधींमातेदेईदक्षणां
 तयापाविंभीमार्जुना ह्यावरिमाद्रीवियानंदनां येकपंकीनांवें १३ ऐकोनिकापलायजसेन

अ० स्वधेठलाधरुनिमोन म्हणेंहेनमनिमासेमौल लोकविरुद्धआपाडे ७० तुसांपांचातेयेकजु प्र०
 ए आंगिकारादारारु विधीनेकरापाणिग्रहणें जेंकामानेंसमस्तो ७१ पांचप्रतारपांचाकी
 तें हेनमनेमासियावित्तें तुम्हीवडिलसवति विचारुनिमजसांगा ७२ धर्मअणेंअकराया
 नेणतांअग्रहनकीजेवायां द्रौपदिपांचाजणाविजाया नेमिलीसेविधीने ७३ पुराणिजेकी
 जेजिणेकथा जठिगौतमिनांमेवनिता तौणेरवेत्तरसता वरुनियावारिली ७४ श्रीगुरुचरन
 वंदुनिमांथा जालीपांचाजणांविनिता गुरुपरिसमाधीकमाता वेदशास्त्रिबोलीजे ७५
 तेचिकोतिचेंआसावचन श्रीक्षाजोउलीदवकरुन वांदुनिघ्याआवधेजण समसमानसे ७६
 वादें ७० तेंअन्यथानयेजातां हेणारनेवसता ललाटिन्याब्रंस्लीखीता कोणमंगी ७७
 जाणपां ७१ हेपरतेनचुककदा कोणमंगिशकरवरदा हेपरिसोनिहृदयपदां विचारकाहि
 नांउबें ७२ मंगलणेंतुं सर्वश कोतिआणिदृष्टयुक्त तीघुसांगाविचारुन तंत्रमाणस्यांकरणे ७३
 अस्करितांअनुवादन तवंसंकटिसंकटहारण तथेद्यसुदपायन देवआलातयावायां ७४
 हेंदेखोनिअनंदलेसकळ फावेवदिचरणकमळ स्नेहंपांचहिकेंतिबाळ अळंगिलेंश्रीव्यासे ७५

(5)

प्र० ७३

४

७३

७५

(58)

दृपदनमस्कारि द्वौजा सर्वोपचारं आपर्लिपुजा महोदरनिंलाभतुसा कल्याणकारिआमुते ९६
 फीदलासर्वथासंदेहो तुसावचनिमजनिवाहो तुवांनेमित्यांनेमहाहो हानिधरमानसि ९७
 आतांकरिद्वैपायना हेदृपदिधाविकवणां येकाजणांकीपांचाजणां स्वमुखंनिश्चयंनिरोपि ९८
 व्यासहोणंश्येविषं चिंताकरणंनलगेकारं द्वाणमरियेकेजं आम्हीतुलीबुसावे ९९ कोंति
 आणिपांचहिजल दृपदराजाद्युष्ट्युम् अंतरग्रहिवेसोन पुर्वकथाआनुवादं १०० नैमिष्या
 रण्यामाजिपुर्वि दिर्घसत्रमांडिलेद्वि सावित्रियागतिरिजान्हुवि आसुरजयाकारणं १ होत्तां
 क्लृत्वाधर्मराज तयापरिलेतेयिकाज देवमहानिजालालुज तेष्वीवरीमांडिले २ प्रजा
 च्छीचेदारणि मारंलवांपाहेमेदिनि यासिजायप्रयोनि विचारिलापाहिजे ३ प्रजाच्छीजात्की
 ब्रुत कोणातेहिनांहिमस्य देवोनिजालेचिंताग्रस्त देवमहानिब्रंक्षयाते ४ ब्रंक्षाम्हेणंवेदारका
 प्रजाच्छीचिकाइसिशांका वनांजाउनियेका सत्त्वपरानियोज ५ आमरेंसहितआमरपति
 निमिष्यारण्ययतांपथि देखीलीनिचभागिरथि तेस्नानेसारिली ६ उदकवाहेसोज्ज्वळ वाहो
 निआलेसुवणेकिमळ शक्रप्रणंयाचंमुळ शोधुनियांपाहोपां ७ वरताचालीलागंगातीरि

आ०

6

तवंजान्हविअर्धनीरिं रुदनकरितदिर्घस्वरिं दीव्यनारिदेखीली ८ तीयेअशुचिंदुपति प्र-
 तेतंसुवएकिमकेहोति तियेतंपुसश्राचिपति पृथंतुंकोणकोणहारि ९ कीमथकरिसिवोरुदनां ४३
 ते येरिल्लएंगमजसांगाते सर्वकारणकचहोतुते म्हणोनिहानधरियेला १० पञ्चमपंथंमुळ
 घउनिनिर्जरपाळ पर्वतायितरुविषाळ देवादिदेवदेखीलें ११ त्रैलोक्याच्यास्यामिअष्ट
 शक्तीसिखळेसारिपाट इंद्रपेउनिउमानिकट तवतोदृष्टीलक्षेनां १२ वीषादशावोनिपाकरा
 सन म्हणेंविष्णुजयाअर्धीन यासिआसुखननमन कीमथनांहिदिधले १३ म्हणोनि
 प्रवर्तलानिदं परितोस्पर्शिकानांहिकोषे खेळसारिताविनोदे शक्राउजुपाहिलें १४ तथा
 विलागतांदृष्टी काष्ठप्रायपडिलाशुष्टी उषारधारपणांच्याकारि त्रुणासारिवसेनां १५
 म्हणोनिहिमालयाचेसिखरिं नखीउन्मकातांगरि हेदेखोनि सुरेश्वरिं भयंकापथरथरा १६
 शक्रपुटंपांहेदृष्टी तवंबकसंपन्नतेजशुष्टी चौधरंद्रतयापांवि वज्रधरंदेखीलें १७ हेदेखो
 निमुखआसकरि रुदनकरितआलीनारिं कामेपीडिलीबहुतकाचवरि म्हणोनिमागपतीनें १८
 तुळीमायाविनोदधारि होउनिजन्मालशुष्टीवरि पांचाहिजणायेकनांरि हेस्वरछाभोगवी २०
 स्वर्गलक्ष्मिपुत्रवंता हारलपांचाजणाचिवनिता दपदपांचाळदुहिता मृकळोकील्लणतिल २१

प्र- ४३

५

१९

6A

साद्येकरुनिकमळावर फेडावयावसुंदरेचाभार आसादेतां सर्वेश्वर पंचहिंद्रप्राथिलिं २२ नि
 मित्यहोउनिआपण करिंक्षेत्रियाचेंहानन तुम्हीपांडवशांचहिजण घेउनिजन्मकुरुकुकी २३ ज
 न्मदेतोसिदेवराया तरिदेखतवियआमुविकाया जन्मपावतिअसियां आनुग्रहकरावे २४
 ह्येनेबोलेत्रिलोचन धर्मवापुत्राचिरमण अर्थानादेवापासुन जन्महोतिलतुयांतें २५ विश्व
 श्रवाकधर्मात्मा शिवआणिइंद्रअद्भुतकर्मा शांतीतेजस्वीयानामा विनियोगबेकाळी २६ धर्मा
 श्रीमार्जुन नकुचसहदेवदोषजणे इहानांमसर्वजन पाचारितिमुलोकी २७ पंचहिंद्रधरनिहं
 ति हर्षशातलाविष्णुप्रति केरावस्यणेंत्रिपुरांति बालसितेंमान्यें २८ मत्कलोकीधरुनिजन्म पंचश
 क्रहोपराक्रमे सुभारफेडावयाविक्रमं साद्यंमिहानतुयांतें २९ मस्तकीचेंहेदेउभयेरोमे येकशे
 तयेकशाम प्रसादवोपीलाउत्तमं सर्वोत्तमंतेकाकी ३० याद्वकुळाहोमासारिं देवकीरोहोणि
 चाउदरिं निक्षेपपाठनिश्रीहारि आणिवकीभद्रजन्मला ३१ स्वततोबचरामदेवपाच हसत
 श्रीगोपाच याचेनिष्टथीतक भारानितकरावे ३२ तेहिपांडवगाततना इंद्रावतारशाचिवनिता
 तेहेदपददुहिता देवकायपातली ३३ साहिराणाणबंधसेगि पातलेयंकयेकालागि कविषउतिवी योगिं

आ० हेतवन्ततविचारिं ३४ देवान्तरिमानवनकले लोकाचारिकां हिनिमिळे हृदं जाणोनिश्चरली प्र०
 ३५ पुढं कामसंपदा ३५ पांडवपांचहिइंद्राप्रतिमां होतितेहिनिरोपमा आप्तवृदारवज्जितु ४२
 ३६ दीव्यचक्षुदेउनि ३६ म्हणोनिकुमंडलीचेजळ नयनिस्पर्शलिंअकुमाच सुर्यवन्हीहोनि
 तेजाच ताचप्रमाणतेजश्ची ३७ मुगुटिमासतिवज्राक कुंडलीलोपलत्राशांक वीक्षतेजा
 विदिपिक ब्रह्माउगहिउजकीले ३८ हेदेखोनि यज्ञसत्त अर्गहिभावेज्ञांकीलेनयन धरुनिव्या
 सान्चेचरण मोनमुद्राहिला ३९ पुढतिव्यासबालेगोष्ठी उर्वरुषीकन्यागोमरि तपीआरा
 धुनिधुर्जेति वेगिमावेगेराते ४० अतारदेवाज्जरि पांचदाप्रार्थिलात्रिपुरारि प्रसन्नहोउनि
 मदनारि घेघेम्हणेंपांचदां ४१ पांडवांचे सांगतारले होउनिकामकरावापुणें असेंशंकराचे
 वचन सांगेकवणेंसंगाचे ४२ सर्वसंत्रायदवूउनिचिति द्रौपदिवोषीपांडवाहाति असेंबोळो
 निव्यासामुति आंतर्धानांशवला ४३ द्रौपदिचिवाहासंभ्रमकाज करावयाअनंदराजाभोज
 तेनिरोपणग्रंथराज श्रावत्याकणिपरिसाव्या ४४ मुक्तेश्वराचेउन्मेशाभ्युक्त स्तवनतोषेंअर्त्तमु
 तु तेपुदारांपरिसत्त माहानुभावआवडि ४५ इति० द्रौपदिश्वयंवरनिरोपणनाम ४२ ३

३

प्र० ४२

६

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com